

1574.
Dek 1 N° 1.

1. **W**g yd niet amengaat als een algemeene saake, maar meer uit
 2. als respect van myn Persoon, soo vooren gefeild is; ende en
 3. behooren niet te vermoeden ofte denken, dat sy my daar
 4. inne eenig leed ofte onvrundfchap fouden doen, ontligten-
 5. de my van den last des Gouvernements; want ik alhier
 6. voorwaar uit geene eergierigheid ofte eigenboekelijkheid
 7. gekoomen en ben, maar alleen om hun dienst te doen in
 8. alles daar sy my fullen willen toe besteeden.
 9. Beneeven dat het wel billijk ende regt waere, dat sy my
 10. van deesen swaaren last, daar ik nu over de twee jaeren in
 11. gesteecken hebbe, eenigints verlighteden, behalven dat die
 12. Landen daar door van de swaare onkosten eenigints sou-
 13. den moogen verligt worden; **U**L. hier en tusfchen hoog-
 14. lijk vermaanende, dat gylieden insonderheid toefiet ende
 15. arbeid, dat eerst onder **U**L., ende daar na gelijkelijk on-
 16. der alle Steeden des Lands, goede eendragtigheid ende ver-
 17. stant in alle dingen werde onderhouden, overmits dat die
 18. oneenigheid sonder twyffel merkelijke oorzaak soude wee-
 19. sen des gantfchen verderfs ende ondergang onser saaken
 20. ende des geheelen Lands.

1. **D**og en verhaale ik dit tot dien einde niet, als dat het my
 2. verdriet **U**L. dienst te doen, want ik my altyd geerne en-
 3. de gewillig in alles employeeren sal tot den laetken drup-
 4. pel myns bloeds voor het gemeene welvaaren ende vry-
 5. heid van deese Landen; maar om dat ik my gantchelijk
 6. laate voortaen, dat het selve tot nut ende baate des Lands,
 7. ende tot haarer voorpoedigheid seer hoognoedig zy, want
 8. het my uitermaaten leed soude weesen, dat ik vermerken-
 9. de dat God deese onse saaken tot nog toe soo wonderlij-
 10. ken gezeegent heeft, soude moeten aansen; dat voortaan
 11. alle dingen, door gebrek van goede ordeninge ende reme-
 12. die te stellen, fouden verargert ende veragert worden,
 13. met grooten lust ende verheoginge onser Vyanden, het
 14. welke ik **U**L. nogtans voor seker toefegge, soo verre als
 15. in korten daar inne niet en werd raad gefogt; want dat
 16. vrede stellen, foder eenmaal een onwille ofte inuiterre
 17. onder hun onthaat (daer ons God voor behoede) men sal
 18. so geenints komen te vreden stellen, anders dan met
 19. groote excessive sommen, met merkelijke periculen van groo-
 20. te swaare inconvenienten.

1. **H**et welke ik niet en hebbe willen laten **U**L. openlijk
 2. voor te houden ende te verklaaren, op dat by de saake
 3. wel bedenken ende behertigen moge, ende met allen ernst
 4. ende vlyt daar inne voortien.

Antwoord van de Staaten op de
voornoemde Propositie, gheschiede den 12
November 1574. sijne Excellentie over-
gelevert is:

Antwoord
van de Staaten
op de voorge-

DE Staaten 's Lands van Holland gesien hebbende de
 Propositie van sijne Excellentie gedaen, ende wel ern-
 stelijk gemerkt en overgeleit hebbende de drie inconve-
 nienten

nienten daar inne verhaalt, ende de remedien daar by gevoegt; geeven sijne Excellencie onderdaniglijk voor antwoord, dat soo veel aangaat het eerste Point, sy uit alle reedenen bevinden, dat, gedurende dit teegenwoordige onverstant ende geschil van de Koninglijke Majesteit van Spaignen, gecauseert van de Spaansche Inquisitie ende haaren Aanhang, teegens de Staaten, Vafallen, Ingezeetenen, ende Ingeërfden des Graaffelijkheids van Holland, hoognoodig zy, tot bewaarnisse van de gemeene ruite ende welvaart, onderhoud van goede Politie, Privilegien ende Vryheeden, ende sonderlinge tot conservatie van de Christelijke Religie, een Hooft ende Overigheid te hebben; dat sy daaromme bidden sijne Excellencie in aller onderdanigheid, dat haar gelieve sijne gelukfalgige Regeeringe, met het Collegie van den Raade van Staate neevens hem weefende, te continueeren, ende tot vordere nut ende welvaart des Lands de Superintendentie, Overigheid ende Regeeringe, onder den naam van Gouverneur of Regent, uit goedwillige collatie van de Staaten, Vafallen, gemeene Ingezeetenen en Geërfden des Graaffelijkheids van Holland, aan te vaarden; confereerende syluiden tot dien sine aan sijne Excellencie absolute magt, autoriteit ende Souverain bevel, ter directie van alle des gemeene Lands saaken, geene uitgefondert.

In der voegen dat sijne Excellencie in materie van Oorlog sal hebben volkoomen magt ende autoriteit, om deselve met het aankleeven van dien te beleiden, na dat sijne Excellencie goed vinden sal.

Ende gemerkt het principaale geweld, ende het voordeel van den Lande teegens haare Vyanden, geleezen is in de Scheepen van Oorloge, en de toerustinge daar toe noodig zynde ende behoorende, sulks dat voor al van nooden is, het selve by Overhand geconserveert, geregeert ende beleid te worden, omme te voorkoomen alle misverstant ofte twist, het welke tusschen de Steeden ofte de Staaten, deselve Scheepen nu verscheidentlijk in handen hebbende, in toekomende tyden uit eenige oorfaaken, ofte door heimelijke incitatie of toedoen, ook van de Vyanden, soude moogen oprysen; dat daaromme alle de Scheepen, soo wel van Holland als van Zeeland, absolutelyk en met alfulke regten ofte lasten, als die nu by de Staaten ofte de Steeden van Holland ofte Zeeland gehouden worden, voortaan fullen weesen en gesamentlijk gestelt worden in handen van sijne Excellencie, sonder eenige reserve; ende omme die sonder niemants wederseggen gebruikt te worden tot bescherminge der Landen, tot krenckinge der Vyanden, alomme daar sijne Excellencie bevinden sal de vorderinge der gemeene saake sulks te vereiffchen, sonder nogtans dat sijne Excellencie deselve, ofte eenige van dien, in eenigerwyse sal mogen vervreemden, ofte in andere Landen transporteeren, sonder advoi ofte consent van de voornoemde van Holland ende Zeeland.

Ende dat tot den onderhoud der selver Scheepen sijne Excellencie sal ontfangen ende bekeeren eenpaarlijken alle

de Licenten in Holland ende Zeeland, ook meede alle Prinſen ende Buiten, die met de voorſchreeve Scheepen fullen moogen worden veroverd, ſtellende tot den ontfang ende bewint, ſoo wel van de voorſchreeve Licenten als van de voorſchreeve Prinſen, eenige ſuffiſante ende gequalificeerde Perſoonen, die de voornoemde Staaten en ſijne Excellencie fullen denomineeren.

Ende noopende de ſaake Politique, ſal ſijne Excellencie die gelieven te dirigeren by advis van het Collegie van den Raade, ſulks nogtans dat ſijne Excellencie toe ſal ſtaan die reſolutie te neemen als haar goetduncken ſal.

Welverſtaande, dat tot conſentement te draagen van nieuwe Beedingen, Contributien, Impoſten en andere diergelijke beſwaarniſſen: Item, in ſaaken concernerende veranderinge ofte vernieuwinge des Gouvernements, de Edele en Steeden, repreſenteerende de Staaten van Holland, ſpecialijken fullen moeten beſchreeven worden: Item, dat alle Hoofd-Officieren, Raaden Provinciaal en die van de Reekeningen, geſtelt fullen worden by advis ende ter denominatie van de Staaten; welverſtaande, dat de Raaden van Staate alle jaaren gecontinueert, ofte andere in haare plaats gedenomineert fullen worden, volgende de Reſolutie tot Rotterdam genoomen.

Zal nogtans ſijne Excellencie magt ende autoriteit hebben, in alle occurrentien op der Staaten credit te ligten tot de ſomme van vyftien duifend guldens, omme daar meede alfulke Exploicten ende Aanſlagen te doen, als ſijne Excellencie in geleegentheid der ſaaken oorbaar en van doen ſal vinden; ſulks dat tot betalinge van de voorſchreeve ſomme, alſoo by ſijne Excellencie opgenoomen, de Staaten verbonden fullen zyn, hunluiden daar toe verbindende mitsdeefen, in alle manieren ofte die by ſpecialle Commiſſie ende Laſt van de Staaten geligt waren, waar van de twee deelen by die van Holland, ende het derdepart by die van Zeeland gedragen fullen worden.

Aangaande het tweede Articul, omme het inconuenient daar inne gementioneert te ſchuwen ende te verhoeden, fullen alle de Overheid, Schutteryen, Gilden en Gemeenten van Steeden, belooven ende hun ſelven verwillikeren, dat, ſoo wat by ſijne Excellencie, met het voornoemde Collegie van Raaden, concerneerende het gemeene beſte, geordonneert ſal worden, dat ſyltuden ſonder eenigh vertrek, weigeringe ofte dilay, het ſelve fullen obedieeren, volkoomen en volbrengen, en namentlijk ſoo veel aangaat het inneemen van Soldaten en Guarniſoenen, van wat geſtalté of van wat Natie die zyn mogten.

Item, dat ſoo wat Beeden, Contributien, Impoſtien, ofte andere Subventien by de Edelen ende Steeden, repreſenteerende de Staaten 's Lands van Holland, verwilligt ſullen zyn, dat ſy deſelve binnen den aangestemden tyd effectueeljk en met der daat volbrengen, effectueeren en voldoen fullen.

Dat by gebreeke van het geene des voorchreeven ſijne Excellencie, ende Gedeputeerde Raaden, fullen at

thoriteit ende magt hebben, de Onwilligen, het zy Corpus van Steeden, Gilden, Schutteryen ofte andere, te constringeeren ende bedwingen met alfulke weegen van constrainte en executien als sy geraaden vinden sullen, het zy by apprehensie ende gehegtenisse van de Overheid, Burgers ofte Ingezeetenen, ofte by arreste van haare Persoonen of Goederen, in wat Plaatsen die gevonden mogten worden: Item met irrogatie van mulcten, soo sy na de gelegentheid sullen vinden te behooren.

Item, sullen tot volbrenginge van alfulke ordonnantie en beveelen, ofte bewilligde Beeden, Contributien, Subventien ofte Imposten, als booven gementioneert is, de voornoemde Overheeden, Schutteryen, Gilden ende Gemeenten hun verbinden ende verpligten, teegens de Onwilligen, ende die in eenige van de voorschreeve Pointen in gebreeke souden blyven, sijne Excellencie en de voornoemde Raaden tot effectueele volkoominge wes voorschreeven is (des versogt zynde) alle hulpe en assistentie te doen, constringerende de voorschreeve Onwilligen met alfulke weegen ende middelen, als syluiden oorbaarlijkst bevinden sullen.

Ende ten einde sijne Excellencie, omme de voornoemde Regeeringe te beleiden, iet mag teegenwoordelijk hebben waar op hem te fundeeren; sullen de Steeden hier vergadert zynde, namentlijk Dordrecht, Delft, Gouda, Rotterdam ende Brielle, verwilligen ende caveeren de somme van drie en twintig duisend ses honderd ponden van veertig grooten, wesende de somme van een maand op goede reekeninge binnen den tyd van agt daagen te furneeren, om daar meede de Knegten te betalen, ende goede ordre op de voorschreeve Knegten te stellen.

Dat voorts binnen den tyd van veertien daagen een iegelijk Stad behoorlijke reekeninge ende reliqua over sal brengen van het gunt sy tot nog toe soo wel op haar Maand-Geld, als op haare Quote van de sestig duisend Kroonen nog schuldig zyn.

Ende soo veel aangaat de betalinge van extraordinaris parthyen, als casseringe van Vaandelen, Tractement van Commissarissen, misen van Officieren, van Fortificatiën, van Pionniers, betalinge van Obligatiën van de Staaten, ende diergelijke, aangelien de Domeinen, Pasporten ende andere Inkoomen grootelijks belast zyn, sullen die van de Finantie met alle bequaame middelen den Staat daar van te meeg brengen, ende deselve ontlasten ende suiveren, ende daar meede de voornoemde extraordinaris partyen vervallen ende betalen.

Beroerende het derde Point, omme te obvieeren het inconuenient aldaar geroert, sal sijne Excellencie hebben volkoomen magt ende seggen van de Domeinen en Inkoomen des Graaffelijckheids van Holland, ende ook van bewilligde Contributien, Subventien ende Beeden by de Staaten geconsenteert, mitsgaders Pasporten, en alle andere ordinaris ende extraordinaris Inkoomen van deselve Graaffelijckheid, by advis van den Raade voornoemt, ende tot dispensa-

1574.
Den 1 Nov.

(810)

tie ende dispositie van alle des voorz is, gebruikt sal worden den dienst van het Collegie van de Finantie, sonder dat de Staaten, Steeden ofte iemand anders hun dies sal moogen onderwinden, het zy met assignatie, kortinge ofte ook bewynginge op de voorschreeve Penningen te doen; alle het welke ook voor nul ende van onwaarde gehouden sal worden, uitgefondert den Imposit, daar van de dispositie sal competeeren de Staaten onder haarluiden ordonnantie, waar van den Ontfanger Generaal alle veertien dagen gehouden sal weesen Staat te leveren in handen van die van de Finantie; welverstaande, dat in den hoogdringenden nood sijne Excellencie deselve sal moogen aantasten, en daar op ordonneeren.

Sullen ook elck van de Steeden respectivelijck van haar Maand-Geld moogen innehouden alsoo veel Penningen, als genoeg sullen weesen tot betaalinge van haare Guarnisoenen in alle Steeden, die van Delft met Delfshaven ende de Ouwerschie, alle onder Ordonnantie van die van de Finantie.

Ende om alle het geene voorschreeven is beeter te doen agtervolgen, sullen de Magistraten van de Steeden, met de Gilden, Schutteryen ende Gemeenten, sijne voornoemde Excellencie, omme alle des voorschreeven is van point tot point te onderhouden, den behoorlijken eed doen, en behoorlijck sweeren, alles te doen dat vroomme Vassallen, Ingezeetenen ende Ingeerfden des Graaffelijckheids van Holland haaren Gouverneur of Regent schuldig zyn te doen, ende daar van overleveren schriftelijke verklaringe ende Acte met Zeegel ende onderteekeninge, sulks als weederomme sijne Excellencie, van Steede tot Steede reisende, ook sal gelieven te doen.

182

Beloovende hunluiden reciproce, alles wes voorschreeven is onder den boovengenoemden Titul met allen iever ende diligentie te volkoomen, haarluiden Vryheeden ende Privilegien voor te staan, de welvaart, rust en goede Politie des Graaffelijckheids van Holland, ende sonderlinge de conservatie der Christelijke Religie te procureeren, ende in somma alles te doen wat een Gouverneur of Regent de Vassallen, Ingezeetenen en Ingeerfden des Graaffelijckheids van Holland schuldig is te doen.

Is by de voornoemde Staaten elks in den haaren rapport genoomen, omme daar op haare Resolutie eindelijk inne te brengen, op den vyfden November eerstkommende.

De Commissarissen van de Licenten tot Rotterdam, bonderd en veertig guldens aan het regt van de Licenten te laten korten.

DE Staaten hebben geordoneert de Commissarissen van de Licenten binnen Rotterdam, te laten korten ende innehouden aan het Regt van de Licenten de somme van honderd en veertig ponden van veertig grooten, die de Staaten tot haaren laste genoomen hebben uit saake van de verteerde koster ende andere schulden van Haver en Brood, by Doede van Laar Vaandrig van Capitein Dorp, binnen Schiedam gemaakt, te weeten ten behoeve van Pieter Lievenz de somme van vier en seventig guldens, Jan Goossens en Bakker de somme van twee e